

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 listopada 2014 roku

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie, Wydział III Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Ewa Dietkow

Protokolant: p.o. protokolanta Piotr Malicki

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 24 października 2014 roku w W.

sprawy z powództwa S. K.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w Ł.

o zapłatę

1. zasądza od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w Ł. na rzecz powoda S. K. kwotę 35.000,00 PLN (trzydzieści pięć tysięcy złotych) z ustawowymi odsetkami od dnia 23 lutego 2010 roku do dnia zapłaty;
2. zasądza od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w Ł. na rzecz powoda S. K. rentę w kwocie po 162,00 PLN (sto sześćdziesiąt dwa złote) miesięcznie płatną do 10 dnia każdego miesiąca w okresie od dnia 1 stycznia 2012 roku do dnia 21 listopada 2014 roku z ustawowymi odsetkami od dnia 1 stycznia 2012 roku do dnia zapłaty;
3. zasądza od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w Ł. na rzecz powoda S. K. rentę na przyszłość w kwocie po 2.193,50 PLN (dwa tysiące sto dziewięćdziesiąt trzy i 50/100 złotych) miesięcznie płatną do 10 dnia każdego miesiąca począwszy od dnia 21 listopada 2014 roku z ustawowymi odsetkami na wypadek uchybienia terminowi płatności;
4. oddala powództwo w pozostałej części;
5. koszty procesu pomiędzy stronami wzajemnie znosi;
6. nakazuje pobranie od powoda S. K. na rzecz na rzecz Skarbu Państwa - kasa Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie kwotę 2.313,47 PLN (dwa tysiące trzysta trzynaście i 47/100 złotych) tytułem wydatków;
7. nakazuje pobranie od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w Ł. na rzecz Skarbu Państwa - kasa Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie kwotę 3.358,00 PLN (trzy tysiące trzysta pięćdziesiąt osiem złotych) tytułem brakującej opłaty sądowej.

III C 46/12

UZASADNIENIE

Powód S. K. w pozwie z dnia 10 stycznia 2012 roku wnosił o zasądzenie na jego rzecz od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w Ł.:

1. 235.000,00 PLN (dwieście trzydzieści pięć tysięcy złotych) tytułem zadośćuczynienia wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 23 lutego 2010 roku do dnia zapłaty;

2. 6.831,00 PLN (sześć tysięcy osiemset trzydzieści jeden złotych) tytułem zwrotu kosztów leczenia wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 23 lutego 2010 roku do dnia zapłaty;

3. renty z tytułu zwiększonych potrzeb w wysokości za okres od dnia 15 maja 2009 roku do dnia wyroku w kwocie 706,75 PLN miesięcznie płatnej do 10 dnia każdego miesiąca wraz z odsetkami w przypadku uchybienia terminu płatności jakiegokolwiek raty liczonymi od dnia 23 lutego 2010 roku i za okres od dnia wyroku i na przyszłość w kwocie 1.400,25 PLN miesięcznie płatnej do 10 dnia każdego miesiąca wraz z odsetkami w przypadku uchybienia terminu płatności jakiegokolwiek raty;

4. renty z tytułu utraty zdolności do pracy zarobkowej za okres od dnia 01 lipca 2008 roku do dnia wyroku w kwocie 669,00 PLN miesięcznie płatnej do 10 dnia każdego miesiąca wraz z odsetkami w przypadku uchybienia terminu płatności jakiegokolwiek raty liczonymi od dnia 08 grudnia 2010 roku i za okres od dnia wyroku i na przyszłość w kwocie 2.007,00 PLN miesięcznie płatnej do 10 dnia każdego miesiąca wraz z odsetkami w przypadku uchybienia terminu płatności jakiegokolwiek raty;

5. kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W piśmie z dnia 3 września 2012 roku powód rozszerzył powództwo w ten sposób, że wnosił o zasądzenie od pozwanego tytułem renty wyrównawczej z tytułu utraty przez powoda zdolności do pracy zarobkowej:

1. za okres od 1 lipca 2008 roku do 30 września 2011 roku kwoty 669,00 PLN miesięcznie, płatnej do 10 dnia każdego miesiąca wraz z odsetkami w przypadku uchybienia terminu płatności jakiegokolwiek raty liczonymi od dnia 08 grudnia 2010 roku;

2. za okres od 1 października 2011 roku do dnia wyroku kwoty 912,00 PLN (tj. 3.000,00 PLN – 25% uznanego przyczynienia – 1.338,00 PLN renty płaconej przez pozwanego dobrowolnie) miesięcznie, płatnej do 10 dnia każdego miesiąca wraz z odsetkami w przypadku uchybienia terminu płatności jakiegokolwiek raty;

3. za okres od dnia wyroku kwoty 2.250,00 PLN miesięcznie, płatnej do 10 dnia każdego miesiąca wraz z odsetkami w przypadku uchybienia terminu płatności jakiegokolwiek raty.

Pozwany (...) Spółka Akcyjna w Ł. wnosił o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 24 czerwca 2008 roku około godz. 6,05 na ul. (...) w M. R. P. kierując motocyklem marki S. (...) numer rejestracyjny (...) umyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym w ten sposób, że będąc w stanie nietrzeźwości, gdyż badanie na zawartość alkoholu we krwi wykazało 0,7‰, prowadził pojazd z prędkością 80 km/h w miejscu, w którym prędkość dopuszczalna nosiła 50 km/h oraz nie zachował ostrożności i bezpiecznego odstępu od poprzedzającego pojazdu, wskutek czego uderzył w tył tego pojazdu powodując u pasażera motocykla S. K. obrażenia ciała w postaci: urazu czaszkowo-mózgowego z krwiakiem wewnątrzczaszkowym nad lewą półkulą mózgu i wokół pnia mózgu, stłuczenia obu płatów czołowych, obu płatów ciemieniowych oraz płata skroniowego prawego i pnia mózgu, wielomiejscowego złamania kości pokrywy czaszki, podstawy i twarzoczaszki, uszkodzenia nerwu wzrokowego po stronie lewej, złamania kręgosłupa w odcinku szyjnym – złamania wyrostka poprzecznego kręgu C6, złamania kręgosłupa w odcinku piersiowym – złamania trzonów kręgów Th 4, 5 i 7, stłuczenia nerki prawej i potłuczenia ogólnego, stanowiącego ciężki uszczerbek na zdrowiu w rozumieniu przepisu art. 156 § 1 pkt 2 k.k. – dowód – wyrok w sprawie II K 500/08 k. 265-266. Kierujący motocyklem R. P. został uznany za winnego popełnienia dwóch przestępstw, za co sąd wymierzył mu karę łączną 2 lat pozbawienia wolności z warunkowym jej zawieszeniem na okres 5 lat próby – dowód – wyrok jw. k. 266. Przed wypadkiem powód spotkał R. P. w domu wspólnej koleżanki około godziny 22:00 w dniu 23 czerwca 2008 roku – dowód – zeznania świadka R. P. k. 382, zeznania powoda k. 383. Powód z kolegą i 2 koleżanki – cztery osoby - wypili ½ litra wódki i rozmawiali do rana 24 czerwca, kiedy to

powód zdecydował się na przejażdżkę z R. P. nowo nabytym motocyklem – dowód – zeznania świadka R. P. k. 382. Powód zdecydował się na jazdę z nietrzeźwym prowadzącym motocykl oraz bez kasku ochronnego, kask założył tylko R. P. – dowód – zeznania świadka R. P. k. 382, zeznania powoda k. 383. Po wypadku powód został przewieziony na Oddział Ratunkowy Wojewódzkiego Szpitala (...), następnie na Oddział Intensywnej Terapii, gdzie przebywał do 30 lipca 2008 roku i wykonano następujące zabiegi operacyjne: kraniotomię czołową lewostronną, usunięto krwiak śródmózgowy, wykonano odbarczenie kostno-oponowe, tracheotomię, a w dniach 18-21 lipca wykonano implantację układu zastawkowego i kolejne repozycje zastawki – dowód – historia choroby k. 105-126. Powód został wypisany z Kliniki Neurochirurgicznej Szpitala (...) w dniu 19 sierpnia 2008 roku i do 28 października 2008 roku przebywał na Oddziale Rehabilitacji Neurologicznej Szpitala (...) – dowód – karta informacyjna w aktach szkody. Orzeczeniem z dnia 25 września 2008 roku powód został zaliczony do znacznego stopnia niepełnosprawności na stałe – dowód – orzeczenie Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w aktach szkody. Burmistrz Miasta M. decyzją z dnia 10 października 2008 roku przyznał powodowi od 1 października 2008 roku do 31 grudnia 2011 roku świadczenie w formie zasiłku stałego w kwocie po 324,00 PLN miesięcznie – dowód – decyzja zmieniająca k. 134-137. W dniu 5 listopada 2008 roku powód został przyjęty do Ośrodka Rehabilitacyjnego (...) w W., w którym przebywał do dnia 17 grudnia 2008 roku w celu intensywnej rehabilitacji – dowód – historia choroby k. 85-88. Decyzją z dnia 21 stycznia 2009 roku Burmistrz Miasta M. przyznał powodowi zasiłek pielęgnacyjny z tytułu niepełnosprawności w kwocie po 153,00 PLN miesięcznie – dowód – decyzja w aktach szkody. W okresie od 16 kwietnia 2009 roku do 14 maja 2009 roku powód przebywał w Klinice Rehabilitacji Szpitala Uniwersyteckiego w B., wówczas w badaniu neurologicznym opisywano u niego spastyczny niedowład czterokończynowy, pourazowy zanik nerwu wzrokowego lewego i stan po urazie splotu ramiennego, implantacja układu komorowo-otrzewnowego z powodu wodogłowia, powód poruszał się samodzielnie z niewielką asekuracją jednej osoby – dowód – historia choroby k. 76. Poza pobytami rehabilitacyjnymi w stacjonarnych placówkach powód pozostawał pod opieką przychodni przyszpitalnej Szpitala (...) – dowód – historia choroby k. 95-100. W dniu 6 listopada 2009 roku w Szpitalu (...) w Klinice Neurochirurgii wykonano powodowi plastykę kości czaszki płytką Codubix – dowód – karta informacyjna k. 101. Po wypadku u powoda wystąpiły dwukrotnie napady padaczkowe, pierwszy w 2010 roku z utratą przytomności, kolejny po roku z utratą przytomności i drgawkami, dla zapobieżenia napadom padaczki powód przyjmuje codziennie leki – dowód – opinia biegłej neurologa B. A. k. 197. Powód nadal mimo aktywnego i długotrwałego leczenia specjalistycznego i długotrwałej, intensywnej rehabilitacji wymaga leczenia pod kontrolą specjalisty neurologa ze względu na padaczkę, która jest schorzeniem przewlekłym, wymaga systematycznego, codziennego przyjmowania leków, refundowanych przez NFZ, nawet do końca życia, powód nie widzi na lewe oko – dowód – opinia biegłej neurologa B. A. k. 198-199. Po wypadku powód wymagał pomocy osoby trzeciej do czasu zakończenia leczenia w Oddziałach Rehabilitacji w pełnym zakresie całodobową, poza pobytami w na oddziałach szpitalnych, od zakończenia leczenia rehabilitacyjnego stacjonarnego powód wymaga pomocy przez 3 godziny dziennie przy takich czynnościach jak zakupy, sprzątanie, przygotowywanie posiłków, załatwianie spraw urzędowych – dowód – opinia biegłej neurologa B. A. k. 199-200, zeznania powoda k. 384. Obecnie powód odczuwa skutki wypadku w postaci utrzymujących się okresowo bólów głowy, trudności w chodzeniu ze względu na osłabienie siły kończyn, zwolnienie psychoruchowe, zaburzenia snu, nerwowość, okresy apatii, problemy z pamięcią i z koncentracją uwagi, trudności z kontrolowaniem emocji, okresowo wybuchy agresji – objawy te są skutkiem uszkodzenia płata czołowego mózgu, a to spowodowało zaliczenie powoda do znacznego stopnia niepełnosprawności – dowód – opinia biegłej neurologa B. A. k. 199. Powód w znacznym stopniu utracił zdolność do wykonywania pracy zarobkowej, może wykonywać pracę tylko w warunkach pracy chronionej z zastrzeżeniem przeciwwskazań dla chorych na padaczkę – dowód – opinia biegłej neurologa B. A. k. 199. Powód ma zespół psychoorganiczny czołowy u osoby z pourazowym uszkodzeniem mózgu i zaburzenia te mają charakter trwałe, nie pozwalający na podjęcie pracy zarobkowej – dowód – opinia biegłej psychiatry D. K. k. 228. Powód ze względu na swój stan psychiczny nie potrafi zadbać o własne potrzeby, nie może samodzielnie funkcjonować, przy wielu codziennych czynnościach wymaga pomocy, jest męczliwy konieczne jest ukierunkowanie go i stymulacja w kontynuowaniu zaczętej czynności, nie przejawia własnej inicjatywy, jest sugestywny i łatwo ulega wpływom innych osób, w ocenie psychiatry wymaga stale całodobowej opieki i nadzoru – dowód – opinia biegłej psychiatry D. K. k. 347. Wymiar godzinowy tej opieki to 8 godzin na dobę – dowód – zeznania świadka G. K. k. 236. Powód z przyczyn ortopedycznych nie wymaga dalszego leczenia, gdyż złamanie kręgów piersiowych Th4-Th6 jest wygojone w dobrym ustawieniu – dowód – opinia biegłego ortopedy R. K. k. 266. Na terenie miasta M. koszt usług opiekuńczych za 1

godzinę kształtował się w latach 2009-2011 i do 31 marca 2012 roku w kwocie 12,00 PLN za godzinę, następnie od 1 kwietnia 2012 do 31 marca 2013 roku w kwocie 11,50 PLN, w okresie od 1 kwietnia 2013 roku do 31 marca 2014 roku po 10,98 PLN za godzinę – dowód – informacja Ośrodka Pomocy Społecznej k. 360. Ojciec powoda zrezygnował z pracy zawodowej i zajmuje się synem, początkowo pomagał myć się i ubrać, obecnie dba o przyjmowanie leków, pranie, jedzenie powoda, jego sprawy, kontroluje ubieranie, choć powód ubiera się sam – dowód – zeznania świadka G. K. k. 236, zeznania powoda k. 384. Powód nie ma zawodu, ukończył szkołę podstawową i gimnazjum ze słabymi wynikami, podjął naukę w technikum gastronomicznym, po roku przerwał naukę, uczęszczał do liceum, ale nie zaliczył pierwszej klasy – dowód – zeznania świadka G. K. k. 236. W dniu 20 września 2005 roku powód podjął pracę jako pracownik fizyczny na stacji paliw S. w M., pracował do 11 listopada 2006 roku – dowód – świadectwo pracy k. 150. Od 2 kwietnia 2007 roku do 30 czerwca 2007 roku pracował jako monter elementów z tworzyw sztucznych – dowód – świadectwo pracy k. 145. Ojciec powoda pracujący jako cieśla okrętowy zorganizował powodowi pracę od 10 kwietnia 2008 roku do 10 czerwca 2008 roku przy naprawach okrętowych kabin pasażerskich, była to praca uzależniona od kontraktu z pracodawcą, nowego kontraktu do dnia wypadku powód nie zawarł – dowód – zeznania świadka G. K. k. 235, pismo N. (...) k. 180. Za pracę otrzymał w dniu 31 lipca 2008 roku wynagrodzeni w kwocie 3.808,55 USD – dowód – wyciąg z rachunku bankowego powoda w aktach szkody. W dniu 11 stycznia 2010 roku powód zgłosił do pozwanego żądanie zapłaty kwoty 400.000,00 PLN tytułem zadośćuczynienia, kwoty 21.714,06 PLN tytułem zwrotu kosztów leczenia, kwoty 2.367,00 PLN miesięcznie z wyrównaniem od 15 maja 2009 roku tytułem renty na dodatkowe potrzeby i renty wyrównawczej z tytułu utraty zdolności do pracy zarobkowej – dowód – wezwanie do zapłaty w aktach szkody. Pozwany w dniu 22 lutego 2010 roku i 30 grudnia 2010 roku przyznał powodowi kwoty: 130.000,00 PLN tytułem zadośćuczynienia, 5.067,93 PLN tytułem zwrotu kosztów leczenia i sprzętu rehabilitacyjnego, 12.192,00 PLN tytułem zwrotu kosztów opieki, 1.649,16 PLN tytułem zwrotu kosztów dojazdów do placówek medycznych, przyjął 50% przyczynienia powoda do szkody i wypłacił przyznane należności pomniejszone o 50% - dowód – decyzje k. 35, 36. Decyzją z dnia 20 lipca 2011 roku pozwany przyznał powodowi z uwzględnieniem 50% przyczynienia, pomniejszoną o zasiłek pielęgnacyjny 153,00 PLN i zasiłek opiekuńczy 500,00 PLN, wymagalną od dnia 15 maja 2009 roku rentę na zwiększone potrzeby w kwocie 693,50 PLN oraz od dnia 1 lipca 2008 roku rentę z tytułu utraconej zdolności zarobkowej i widoków powodzenia na przyszłość w wysokości 1.338,00 PLN miesięcznie – pozwany przyjął możliwość osiągnięcia dochodów na poziomie 3.000,00 PLN netto, odjął zasiłek stały 324,00 PLN i przyczynienie się 50% - dowód – decyzja k. 37.

Pozwany wypłaca powodowi rentę w systemie kwartalnym z góry do 10 dnia każdego pierwszego miesiąca rozpoczynającego kwartał w łącznej wysokości 6.094,50 PLN – dowód – decyzja k. 37. Pozwany uznał żądania powoda ponad wypłacone mu przez pozwanego świadczenia za wygórowane i z tej przyczyny wnosił o oddalenie powództwa w całości.

Sąd Okręgowy dokonał następującej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego i zważył co następuje:

Według art. 822 § 1 k.c., powstanie obowiązku zapłaty przez zakład ubezpieczeń (ubezpieczyciela) odszkodowania z tytułu ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej zakłada powstanie odpowiedzialności ubezpieczonego, czyli samego ubezpieczającego lub osoby, na której rzecz ubezpieczający zawarł umowę ubezpieczenia, za szkody wyrządzone osobom trzecim. Zobowiązanie do zapłaty odszkodowania z tytułu ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ma więc ze swej istoty charakter akcesoryjny, tylko zatem wtedy, gdy ubezpieczony stanie się zgodnie z przepisami prawa cywilnego odpowiedzialny za szkodę wyrządzoną osobie trzeciej, dochodzi do powstania odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń wobec tej osoby z tytułu ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej. Zakres odpowiedzialności ubezpieczonego wobec osoby trzeciej wyznacza co do zasady zakres odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń z tytułu ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej (por. np. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 22 kwietnia 2005 r., III CZP 99/04, OSNC 2005, nr 10, poz. 166 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2002 r., II CKN 353/99, nie publ.). Zgodnie z art. 34 ust. 1 i art. 35 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (tekst jedn. Dz. U. z 2013, poz. 392), kierujący pojazdem jest osobą ubezpieczoną i odpowiada za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów. Wyrządzając szkodę komukolwiek ponosi odpowiedzialność

deliktową, której podstawą jest art. 436 § 1 i § 2 k.c. W okolicznościach niniejszej sprawy kierujący motocyklem marki S. (...) prowadząc go pod wpływem alkoholu i z nadmierną prędkością uderzył w poprzedzający go pojazd, spowodował poważne obrażenia u powoda, którego przewoził. Powód doznał ciężkiego urazu czaszkowo-mózgowego z następstwem pourazowego krwaka śródmózgowego lewej półkuli mózgu ze stłuczeniem tej półkuli i pnia mózgu, następowym wodogłowiem, padaczką oraz uszkodzeniem lewego nerwu wzrokowego ze ślepotą tego oka. Urazy ortopedyczne zostały wyleczone, uraz mózgu i padaczka stanowią trwale i ciężkie kalectwo powoda. Ubezpieczony R. P. winny spowodowania wypadku w stanie nietrzeźwości odpowiada na zasadzie art. 436 § 1 k.c. wobec powoda jako pasażera pojazdu za wyrządzoną mu szkodę. Pozwany nie kwestionował swojej, wynikającej z przepisu art. 822 § 1 k.c. odpowiedzialności co do zasady za skutki wypadku z dnia 24 czerwca 2008 roku oraz wypłacił uznane przez siebie zadośćuczynienie w kwocie 65.000,00 PLN, zrekompensował wydatki powoda związane z leczeniem w kwocie 9.454,55 PLN. Pozwany podnosił, że nie uznał jedynie kosztów rehabilitacji powoda, gdyż powód nie przedstawił dowodów na ich ponoszenie. Ponadto zakwestionował koszt przejazdu nie mając zastrzeżeń do ilości wizyt w szpitalu ani odległości między miejscem zamieszkania powoda a placówkami medycznymi. Zdaniem pozwanego koszt przejazdów łącznie wynosił 1.649,16 PLN, a nie 1.950,00 PLN. Zgłoszone żądania powoda pozwany spełnił pomniejszając o 50% przyczynienia.

Sąd podzielił stanowisko pozwanego i ustalił ten sam stopień przyczynienia się powoda do rozmiaru szkody. Jak należy rozumieć przyczynienie się poszkodowanego decydują okoliczności obiektywne, jak i subiektywne, zależne od konkretnej sprawy. Należy tu odwołać się do dorobku orzecznictwa, w szczególności wyroku Sądu Najwyższego z dnia 19 listopada 2009 roku w sprawie IV CSK 241/09, publ. LEX nr 677896: „Do okoliczności, o których mowa w art. 362 k.c., zaliczają się - między innymi - wina lub nieprawidłowość zachowania poszkodowanego, porównanie stopnia winy obu stron, rozmiar doznanej krzywdy i ewentualne szczególne okoliczności danego przypadku, a więc zarówno czynniki subiektywne, jak i obiektywne. Samo przyczynienie ma charakter obiektywny, a elementy subiektywne mają znaczenie dopiero na etapie "miarkowania" odszkodowania. Natomiast porównanie stopnia winy stron, jak również sytuacja, w której tylko sprawcy można winę przypisać, mają niewątpliwie istotne znaczenie przy określaniu ewentualnego "odpowiedniego" zmniejszenia obowiązku odszkodowawczego. Zasada adekwatności wyrażona w art. 361 § 1 k.c., choć wypowiedziana w odniesieniu do odpowiedzialnego za szkodę, ma zastosowanie także w stosunku do poszkodowanego. Przyczynieniem się poszkodowanego do powstania szkody w rozumieniu art. 362 k.c. jest takie jego zachowanie, które pozostaje w normalnym związku przyczynowym ze szkodą wyrządzoną przez inną osobę. Nie wystarcza zatem, aby zachowanie to było warunkiem (*conditio sine qua non*) powstania szkody. O tym, czy zachowanie poszkodowanego stanowiło współprzyczynę szkody odpowiadającą cechom normalnego związku przyczynowego, decyduje ocena konkretnych okoliczności danej sprawy, dokonana według kryteriów obiektywnych i uwzględniająca zasady doświadczenia, a w razie potrzeby także wiadomości specjalne”. Powód przyczynił się do rozmiaru odniesionej szkody w 50%, gdyż zgodził się na jazdę z nietrzeźwym prowadzącym motocykl, a przede wszystkim nie założył kasku ochronnego. O tym jak ważne było w okolicznościach sprawy nałożenie kasku świadczy rodzaj odniesionych przez powoda obrażeń – głównie stłuczenie mózgu, krwaki śródmózgowy i brak takich obrażeń u R. P., który miał kask. Brak tak istotnego dla motocyklisty elementu ochronnego stanowi o rozmiarze szkody na osobie powoda. Powód nie może uzasadniać braku kasku krótkotrwałą przejażdżką, a tak próbował usprawiedliwić jazdę. Brak kasku u jadących motocyklem jest zaniedbaniem większym niż nie zapięcie pasów bezpieczeństwa w samochodzie. Tylko na marginesie należy podkreślić, że Sądy przyjmują stopień przyczynienia się pasażerów samochodów za nie zapięcie pasów bezpieczeństwa na 50%. Tytułem przykładu można wskazać wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 30 września 2014 roku w sprawie I ACa 477/14, publ. LEX nr 1527097. Za zgodę na jazdę pojazdem z kierującym pod wpływem alkoholu orzecznictwo przyjmuje przyczynienie 50% - np. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 21 listopada 2013 roku w sprawie I ACa 536/13, publ. LEX nr 1409068. Zgoda powoda na jazdę z nietrzeźwym prowadzącym była niewątpliwa, skoro obaj spożywali od godziny 22,00 alkohol (wódkę), a przed 6 rano wsiedli na motocykl. Sąd dał wiarę zeznaniom świadka R. P., który opisał przebieg wydarzeń przed wypadkiem. Świadek zeznał tak samo w postępowaniu karnym przeciwko niemu w dniu 9 grudnia 2009 roku, a więc półtora roku po wypadku. Jego zeznania nie różniły się, a o braku wiarygodności nie może świadczyć to, że świadek zeznając przez Sądem obecnie zeznał, że wypadek miał miejsce około godziny 5 rano, choć było to około 6 rano. Była to okoliczność nie mająca większego znaczenia dla sprawy, a upływ 6 lat od zdarzenia w sposób oczywisty

zacierają pamięć co do nieistotnych szczegółów. Istotne wspólne picie 1/2 litra wódki i świadoma przejażdżka w stanie nietrzeźwości w pamięci świadka się nie zatarły. Rozważając kwestię przyczynienia powoda do powstania szkody Sąd miał na względzie przede wszystkim fakt, iż odpowiedzialność posiadacza pojazdu mechanicznego oparta jest na zasadzie ryzyka, oderwanego całkowicie od zawinięcia. Uwagi powoda co do przyjmowania w ten sposób współwiny powoda są chybione. W tej sytuacji do zastosowania art. 362 k.c. wymagany jest adekwatny związek przyczynowy i obiektywna nieprawidłowość, niewłaściwość zachowania się poszkodowanego. Zachowanie to ma być (bez względu na świadomość) ukierunkowane, tzn. nastawione na wystąpienie szkody. Innymi słowy, przyczynienie nie stanowi tylko efektu zachowania się sprawcy, lecz jest nim taka postawa poszkodowanego, która jest współprzyczyną powstania lub zwiększenia szkody. Przepis art. 361 § 1 k.c. przewiduje, że zobowiązany do odszkodowania ponosi odpowiedzialność tylko za normalne działania lub zaniechania, z którego szkoda wynikła. Rozwiązanie to jest przejawem przyjętej na gruncie polskiego prawa koncepcji związku łączącego szkodę i jej rozmiar ze zdarzeniem, z którym ustawa wiąże obowiązek odszkodowawczy. Według stanowiska dominującego zarówno w nauce prawa, jak i orzecznictwie, o tym, czy przebieg badanego łańcucha zdarzeń, między którymi istnieje powiązanie typu *conditio sine qua non*, jest normalny, decydują kryteria zobiektywizowane, wynikające z doświadczenia społecznego (życiowego) i wiedzy naukowej. Za normalne następstwo danego zdarzenia uważa się taki skutek, który zazwyczaj, w zwykłym porządku rzeczy jest konsekwencją tego zdarzenia, a zatem, jeżeli zdarzenie to ogólnie sprzyja jego wystąpieniu. W sytuacjach granicznych rozstrzygające znaczenie ma, ze względu na niedookreśloność zwrotu „normalne następstwa”, poczucie prawne sędziego. Podkreśla się w orzecznictwie Sądu Najwyższego, że celem przedstawionego ujęcia koncepcji przyczynowości adekwatnej jest wyznaczenie odpowiadającej słuszności granicy między tymi skutkami, które można przypisać pozwanemu o naprawienie szkody, a tymi, których przypisać mu nie można. Nie budzi wątpliwości, że normalny związek przyczynowy zachodzi nie tylko pomiędzy bezpośrednią przyczyną a szkodą, ale także pomiędzy przyczynami pośrednimi, a badanym skutkiem. Gdyby nie decyzja powoda o jeździe z nietrzeźwym kierującym motocyklem mogło do wypadku nie dojść, a nałożenie kasku ochronnego na głowę zapobiegłoby kalectwu powoda, tak jak bez szwanku wyszedł z wypadku posiadający kask ochronny R. P.. Zdaniem Sądu należy jednoznacznie i bez wątpliwości stwierdzić, że powód wiedział, że kierujący motocyklem jest pod wpływem alkoholu, lekceważył jednak ilość spożytego wspólnie alkoholu i godząc się na jazdę z nim przyczynił się w 50% do powstania szkody na swojej osobie. Sąd uznał, że należy zmniejszyć powodowi przyznane zadośćuczynienie oraz rentę o 50%, choć można rozważać większe obniżenie świadczeń ze względu na nie tylko godzenie się przez powoda na jazdę z nietrzeźwym kierowcą, ale także ze względu na brak kasku ochronnego, gdyż obowiązek nałożenia kasku wynika z przepisów prawa, a służył ochronie życia i zdrowia powoda. Powód w chwili wypadku był dorosły, powinien dbać o swoje zdrowie i powinien mieć rozeznanie co do obowiązujących przepisów prawa. O obowiązku wręcz nałożenia kasku w czasie jazdy motocyklem decyduje art. 40 ust. 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 roku Prawo o ruchu drogowym (tekst jedn. Dz. U. z 2012 roku poz. 1137). Sąd kierował się stanowiskiem pozwanego, który uznał obniżenie świadczeń powodowi do 50%. Sąd zdecydował, że jest to obniżenie stosowne do granic wyznaczonych przepisem art. 362 k.c., choć stopień przyczynienia nie jest bezpośrednim wyznacznikiem zakresu tego zmniejszenia. Decyzja o obniżeniu odszkodowania jest bowiem uprawnieniem Sądu po rozważeniu wszystkich opisanych wyżej okoliczności sprawy.

Biegli lekarze sądowi: dr nauk med. B. A. – specjalista neurolog, lek. med. D. K. – specjalista psychiatra, lek. med. R. K. – specjalista ortopeda traumatolog opiniowali, że obecny stan zdrowia powoda pozostaje w bezpośrednim związku przyczynowo-skutkowym z wypadkiem z dnia 24 czerwca 2008 roku. Przed wypadkiem powód był sprawny fizycznie, był czynny zawodowo, nie miał problemów ze zdrowiem psychicznym. Po wypadku szczególnie z przyczyn zespołu psychoorganicznego czołowego po pourazowym uszkodzeniu mózgu, a więc ze względu na stan psychiczny powód jest osobą, która nie może samodzielnie funkcjonować. Nie potrafi zadbać o własne potrzeby, wymaga pomocy w codziennych czynnościach jak przygotowywanie posiłków, dawkowanie i przyjmowanie leków, a także dbanie o własne interesy. Jest bezradny, nieprzewidywalny i męczliwy. Sąd uznał opinie biegłych za wystarczające do ustalenia zakresu i charakteru obrażeń odniesionych przez powoda w wypadku oraz oceny obecnego stanu zdrowia powoda. Wiedza specjalistyczna biegłych nie budziła wątpliwości, a merytoryczna zawartość opinii nie była podważana przez strony.

Zadośćuczynienie na podstawie art. 445 § 1 k.c.:

Przepis art. 445 k.c. ma zastosowanie do szkody na osobie, której naprawienia poszkodowany żąda na podstawie reguł odpowiedzialności deliktowej. Podmiotem uprawnionym do dochodzenia roszczenia na podstawie art. 445 k.c. jest pokrzywdzony wskutek uszkodzenia ciała, rozstroju zdrowia. Odpowiedzialność może ponosić każdy podmiot stosunku cywilnoprawnego, jeżeli jest sprawcą naruszenia lub odpowiada za sprawcę.

Powód domaga się zasądzenia kwoty 235.000,00 PLN ponad kwotę wypłaconą przez pozwanego dobrowolnie tj. 65.000,00 PLN. Razem więc z uznaną i wypłaconą przez pozwanego kwotą zadośćuczynienie łącznie wymagane przez powoda wynosiłoby kwotę 300.000,00 PLN.

Powodowi należy się zadośćuczynienie w kwocie 200.000,00 PLN (dwieście tysięcy złotych). Ustalając wysokość zadośćuczynienia sąd brał pod uwagę obrażenia jakich doznał powód, rozmiar cierpień jakie znosił powód i jakim w dalszym ciągu jest poddawany. Kalectwo powoda jest znaczne i trwałe, powód jest osobą niesamodzielną, choć sporo czynności wykonuje sam. Powód zmagają się z objawami uszkodzenia płata czołowego mózgu, ze ślepotą lewego oka, z padaczką, brakiem samodzielności, męczliwością oraz z depresją. Nie da się przeliczyć na pieniądze cierpień powoda po wypadku, powód był w stanie śpiączki dwa miesiące, był poddany kilku zabiegom operacyjnym, intensywnej rehabilitacji. Trudno jest wskazać konkretną kwotę rekompensującą kalectwo, uzależnienia powoda od innej osoby, izolację od rówieśników, czy brak świadomości powoda stanu w jakim się obecnie znajduje. Powód ma obecnie 28 lat, nie ma szans na założenie rodziny. Powód przed wypadkiem był sprawny fizycznie i zdolny do pracy zarobkowej. Mimo, że nie skończył szkoły średniej i nie miał zawodu podejmował w różnych odstępach pracę zarobkową, prostą, fizyczną. Tak wtedy, jak i obecnie pomagał mu ojciec, który przed wypadkiem powoda pracował jako cieśla okrętowy. Gdyby nie osobiste starania ojca powoda powód nie znalazłby zatrudnienia jako cieśla. Powód nie był bardzo samodzielny przez wypadkiem. Miał długie przerwy w zatrudnieniu, mieszkał z rodzicami i to oni w okresach bezrobocia go utrzymywali. Obecnie ojciec powoda nie pracuje, gdyż opiekuje się powodem. Zadośćuczynienie powinno odnosić się do poziomu życia powoda tak przed wypadkiem, jak i obecnie. Ustalając wysokość zadośćuczynienia należnego powodowi Sąd oceniał wszystkie powyższe okoliczności życiowe powoda. Sąd także brał pod uwagę bogaty dorobek orzecznictwa w tym przedmiocie. Sąd podziela następującą argumentację Sądu Najwyższego z uzasadnienia do wyroku z dnia 29 maja 2008 roku w sprawie II CSK 78/08, publ. Lex nr 420389: „przewidziane w art. 445 § 1 k.c. zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę ma na celu naprawienie - przez rekompensatę pieniężną - szkody niemajątkowej wyrażającej się krzywdą w postaci cierpień fizycznych i psychicznych. W ten sposób ujawnia się aprobowany w orzecznictwie kompensacyjny charakter zadośćuczynienia pieniężnego (por. m.in. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 30 stycznia 2004 r. I CK 131/2003 OSNC 2005/2/40 oraz z dnia 27 lutego 2004 r. V CK 282/2003 system informacji prawniczej lex 183777). O rozmiarze należnego zadośćuczynienia powinien zatem w zasadzie decydować rozmiar doznanej krzywdy tj. stopień cierpień fizycznych i psychicznych, ich intensywność, czas trwania, nieodwracalność następstw i inne okoliczności, których nie sposób wymieniść wyczerpująco. Użyty w art. 445 § 1 k.c. zwrot „odpowiednia suma” nie oznacza sumy dowolnej, określonej wyłącznie według uznania sądu, lecz jej prawidłowe ustalenie wymaga uwzględnienia wszystkich okoliczności, mogących mieć w danym przypadku znaczenie. Nadto zarówno okoliczności wpływające na wysokość zadośćuczynienia, jak i kryteria ich oceny powinny być rozważane indywidualnie w związku z konkretną osobą pokrzywdzonego (por. wyrok SN z dnia 26 listopada 2009 r., III CSK 62/09, OSNC-ZD 2010, Nr 3, poz. 80, LEX nr 738354; wyrok SN z dnia 8 października 2008 r., IV CSK 243/08, LEX nr 590267; wyrok SN z dnia 22 czerwca 2005 r., III CK 392/2004, niepubl.; wyrok SN z dnia 17 września 2010 r., II CSK 94/10, niepubl.). Ponadto wprowadzenie zadośćuczynienia musi mieć charakter kompensacyjny, a więc przedstawiać ekonomicznie odczuwalną wartość, jednakże winno być zasądzone w rozsądnych granicach, odpowiadających aktualnym warunkom i przeciętnej stopie życiowej społeczeństwa (wyrok SN z dnia 30 stycznia 2004 r., I CK 131/2003, OSNC 2005, Nr 2, poz. 40). Kwota zadośćuczynienia nie może nadto stanowić źródła wzbogacenia dla poszkodowanego, a jedynym kryterium dla oceny wysokości zasądzanego zadośćuczynienia jest rozmiar krzywdy doznanej przez poszkodowanego.

Powód mieszka w okolicach W., w powiecie (...), gdzie poziom wydatków konsumpcyjnych jest niższy niż w samej stolicy. Trzeba też wziąć pod uwagę, że powód przed wypadkiem nie pracował ani długo, ani systematycznie, nie miał żadnego zawodu. Nie miał zatem stabilnej pozycji finansowej. Zadośćuczynienie, które zdaniem sądu jest

odpowiednie to składowa wielu elementów. Przeciętny poziom życia w rejonie zamieszkania powoda nie może być jedynym miernikiem wysokości zadośćuczynienia. Istotna jest przede wszystkim sytuacja powoda przed wypadkiem i po wypadku. Powód jest trwale niezdolny do pracy, ma zespół psychoorganiczny czolowy, padaczkę i depresję. Mając na względzie wszystkie opisane okoliczności Sąd uznał, że zadośćuczynienie w kwocie 200.000,00 PLN jest odpowiednie. Sąd obniżył o 50% zadośćuczynienie zmniejszając w ten sposób obowiązek odszkodowawczy pozwanego do kwoty 100.000,00 PLN. Pozwany wypłacił powodowi kwotę 65.000,00 PLN z tego tytułu, tak więc do zapłaty pozostaje kwota 35.000,00 PLN (trzydzieści pięć tysięcy złotych).

Powód domagał się zasądzenia ustawowych odsetek od dnia 23 lutego 2010 roku, a więc od dnia następnego po dacie decyzji o wypłacie zadośćuczynienia. Zobowiązanie dłużnika do naprawienia szkody spowodowanej czynem niedozwolonym jest zobowiązaniem o charakterze bezterminowym. Wobec tego zadośćuczynienie należy traktować jak wierzytelność bezterminową, a więc świadczenie to powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania - art. 455 k.c.. Stosownie do art. 481 § 1 k.c. wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, jeżeli dłużnik opóźnił się ze spełnieniem świadczenia. O takim opóźnieniu można mówić, gdy dłużnik nie spełnia świadczenia w terminie, w którym stało się ono wymagalne, także wówczas, gdy kwestionuje istnienie lub wysokość świadczenia. Wymagalność zadośćuczynienia z art. 445 § 1 k.c. i związany z nią obowiązek zapłaty odsetek za opóźnienie przypadają na dzień doręczenia dłużnikowi wezwania do zapłaty przed wytoczeniem powództwa albo odpisu pozwu (ewentualnie pisma rozszerzającego powództwo, chyba że rozszerzenie nastąpiło na rozprawie w obecności dłużnika). Z charakteru świadczenia z art. 445 § 1 k.c., którego wysokość zależna jest od oceny rozmiaru krzywdy, ze swej istoty trudno wymiernej i zależnej od szeregu okoliczności związanych z następstwami uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia, wynika, że obowiązek jego niezwłocznego spełnienia powstaje po wezwaniu dłużnika i że od tego momentu należą się odsetki za opóźnienie (wyrok SN z 18 września 1970 r., OSNCP 1971, poz. 103). Skoro powód otrzymał zadośćuczynienie od pozwanego w dniu 22 lutego 2010 roku w części uznanej przez pozwanego, to nie może być wadliwe domaganie się odsetek od kwoty dalszej - zasądzonej od dnia 23 lutego 2010 roku.

Sąd oddalił żądanie pozwu w części dotyczącej zwrotu kosztów leczenia – art. 444 § 1 k.c..

Pozwany przyznał powodowi z tego tytułu kwotę 18.909,09 PLN i wypłacił pomniejszoną o 50% tj. kwotę 9.454,55 PLN. Z żądania zgłoszonego przez powoda pozwany nie uwzględnił jedynie kosztów rehabilitacji, gdyż powód nie przedstawił żadnych dowodów ich poniesienia lub potrzeby poniesienia. Pozwany także szczegółowo i zasadnie obliczył koszty dojazdów do placówek medycznych w kwocie 1.649,16 PLN, a nie jak powód żądał 1.950,00 PLN. Sąd uznał w całości argumentację i obliczenia pozwanego za prawidłowe. Powód nie dowiódł ani poniesienia jakichkolwiek kosztów rehabilitacji, ani potrzeby ich poniesienia w razie braku rachunków. Biegli neurolog i ortopeda nie potwierdzili konieczności korzystania przez powoda z odpłatnych zabiegów rehabilitacyjnych. W tych okolicznościach pozwany zrekompensował powodowi koszty leczenia.

Renta na podstawie art. 444 § 2 k.c.

Z treści przepisu art. 444 § 2 k.c., renta przysługuje poszkodowanemu w trzech przypadkach:

- 1) jeżeli poszkodowany utracił całkowicie lub częściowo zdolność do pracy zarobkowej albo
- 2) jeżeli zwiększyły się jego potrzeby lub
- 3) zmniejszyły widoki powodzenia na przyszłość.

Powód od dnia wypadku jest osobą całkowicie niezdolną do pracy zarobkowej. Pozwany przyjął, że przed wypadkiem powód mógł uzyskać wynagrodzenie miesięczne netto w kwocie 3.000,00 PLN. Sąd uznał, że jest to założenie prawidłowe, zwłaszcza, że powód był pod opieką ojca, który organizował mu pracę w charakterze cieśli okrętowego, w jakim charakterze sam pracował i utrzymywał rodzinę. Renta z tytułu utraconych zarobków i widoków na przyszłość powinna stanowić zatem kwotę 3.000,00 PLN. Tę należy pomniejszyć o 50%, a więc powód powinien otrzymywać miesięcznie po 1.500,00 PLN. Pozwany przyjął tę samą podstawę wymiaru renty od dnia 1 lipca 2008 roku, obniżył

jej wymiar o 50% oraz o kwotę zasiłku stałego 324,00 PLN i rentę w kwocie 1.338,00 PLN miesięcznie powodowi dobrowolnie wypłacał. Od dnia 1 stycznia 2012 roku powodowi cofnięto zasiłek stały w kwocie 324,00 PLN. Zatem do daty wyroku od dnia 1 stycznia 2012 roku powód powinien otrzymać dopłatę w kwocie po 162,00 PLN miesięcznie. Po dacie wyroku zobowiązanie pozwanego powinno obejmować kwotę 1.500,00 PLN renty z tytułu utraconych zarobków i widoków powodzenia na przyszłość.

Od 15 maja 2009 roku powód przebywa w domu rodzinnym pod opieką ojca, który zajmuje się powodem i jego sprawami 8 godzin dziennie. Sąd uznał, że wymiar opieki przyjęty przez pozwanego jest prawidłowy i wystarczający, szczególnie, że biegła psychiatra opiniowała potrzebę całodiennej opieki nad powodem. Zdaniem Sądu 8 godzin dziennie na pomoc powodowi w przyjmowaniu leków, zakupy, przygotowanie posiłków, czy nadzór nad powodem jest wystarczające. Sąd dał wiarę zeznaniom świadka G. K. co do zakresu i wymiaru sprawowanej przez niego opieki nad powodem. Ojciec powoda nie pracuje i należy uznać, że czas pracy poświęca na zajmowanie się powodem. Powód nie jest leżący, nie wymaga stałego nadzoru, a nawet w takich przypadkach ustala się 8 godzin opieki jako wystarczający i niezbędny. Sprawowanie opieki przez ojca nie pozbawia powoda prawa żądania renty z tytułu zwiększonych potrzeb. Sąd ustalił, że cena opiekuna w M. nie jest stała, ale można średnio przyjąć stawkę 8 złotych na godzinę. W skali miesiąca koszt opieki nad powodem to kwota 1.920,00 PLN. Zdaniem Sądu koszt wszystkich leków i środków leczniczych może wynosić kwotę 120,00 PLN miesięcznie i tak przyjął pozwany. Dokonując powyższych ustaleń Sąd kierował się poglądami wyrażonymi między innymi przez: Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dnia 5 lipca 2012 roku I ACa 1140/11, publ. LEX nr 1238162, Sąd Najwyższy - wyroki z dnia 11 marca 1976 roku, IV CR 50/76, publ. OSNC 1977/1/11, z dnia 8 lutego 2012 roku, V CSK 57/11, publ. LEX nr 1147804 oraz z dnia 4 marca 1969 roku, I PR 28/69, publ. OSNC 1969/12/229, Sąd Apelacyjny we Wrocławiu wyrok z dnia 5 października 2011 roku, I ACa 954/11, publ. LEX nr 1162848. „Przyznanie renty z tytułu zwiększonych potrzeb na podstawie art. 444 § 2 k.c. nie jest uzależnione od wykazania, że poszkodowany te potrzeby faktycznie zaspokaja i ponosi związane z tym wydatki. Do przyznania renty z tego tytułu wystarcza samo istnienie zwiększonych potrzeb jako następstwo czynu niedozwolonego. Prawo poszkodowanego do ekwiwalentu z tytułu zwiększonych potrzeb, polegających na konieczności korzystania z opieki osoby trzeciej, nie jest uzależnione od wykazania, iż poszkodowany efektywnie wydał odpowiednie kwoty na koszty opieki. Renta przysługuje także w sytuacji, w której opiekę sprawują nieodpłatnie członkowie rodziny, czy też opiekunka. Realność szkody, w postaci zwiększonych potrzeb, wyraża się w tym, że jej przyznania nie uzasadnia sama utrata zdrowia i ewentualność poniesienia wydatków, ale rzeczywiste zwiększenie potrzeb powstałe w następstwie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia. Jeżeli podstawę zasądzenia na rzecz poszkodowanego renty stanowi zwiększenie potrzeb wyrażających się w powtarzających się stałych wydatkach, wystarczające jest wykazanie przez poszkodowanego istnienia zwiększonych potrzeb stanowiących następstwo czynu niedozwolonego”. Od łącznie niezbędnej kwoty 2.040,00 PLN należy odjąć otrzymywany przez powoda zasiłek pielęgnacyjny i 500,00 PLN zasiłek opiekuńczy, co stanowi kwotę 1.387,00 PLN miesięcznie. Ta kwota powinna być obniżona o 50% i po obniżeniu renta z tytułu zwiększonych potrzeb wynosi 693,50 PLN i tak obliczoną pozwany od 15 maja 2009 roku dobrowolnie płaci. Po dacie wyroku należność tę Sąd doliczył do renty z tytułu utraty zdolności do pracy zarobkowej i widoków na przyszłość i łącznie zasądził kwotę 2.193,50 PLN.

To wszystko mając na uwadze sąd orzekł jak w wyroku.

Sąd częściowo uwzględnił żądania stron i stosując przepis art. 100 k.p.c. zniósł koszty procesu pomiędzy stronami. Powód nie był zwolniony od ponoszenia wydatków, a te pokryte z sum Skarbu Państwa wyniosły łącznie kwotę 2.313,47 PLN. W orzeczeniu kończącym postępowanie Sąd rozliczył wydatki zgodnie z art. 83 ust. 2 w związku z art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 167, poz. 1398 ze zm.) w związku z art. 100 k.p.c.. Niewiele wyższą brakującą opłatą sądową od zasądzonemu powodowi roszczenia – 3.358,00 PLN - Sąd obciążył pozwanego na mocy art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w związku z art. 100 k.p.c. Wartość zasądzonemu roszczenia wynosi łącznie 67.154,00 PLN (5.832,00 PLN renta zaległa, 26.322,00 PLN renta na przyszłość i 35.000,00 PLN zadośćuczynienie).